

مثالها

مثال یک به یک بودن توابع زیر را بررسی کنید ، در صورت یک به یک بودن ،ضابطه تابع معکوس آنها را به دست آورید.

8) $f(x) = -|x-1|+1$; $x \geq 1$

9) $f(x) = |x-2|+3$

10) $f(x) = |x-2|+3$; $x \geq 2$

11) $f(x) = (x-3)^2$

12) $f(x) = 1 + \sqrt{1-x^2}$; $x \in [0,1]$

13) $g(x) = \frac{x-5}{2x+3}$

14) $f(x) = \sqrt{x+2} - 3$

مثال ضابطه تابع معکوس توابع زیر را بدست آورید . (فرض شده که تمام توابع زیر یک به یک هستند)

15) $f(x) = \frac{3x-2}{5x-3}$

16) $f(x) = \frac{ax+b}{x+d}$

17) $y = 2x+3$

18) $y = \frac{x+1}{x-2}$

19) $y = \frac{ax+b}{cx+d}$

20) $y = x^3 - 3x^2 + 3x - 2$

21) $y = 8x^3 + 12x^2 + 6x + 3$

22) $y = x + [x]$

23) $y = (x^2 - 1)^2$, $x \geq 1$

24) $y = \sqrt{1+\sqrt{x}}$

25) $y = \sqrt{1+x+2\sqrt{1+x}}$; $x \geq -1$

26) $y = \sin x - 2$

27) $y = \text{Arc cos } \frac{x-1}{x+1}$

28) $y = \sin \log_a x^3$

29) $y = \sin(\cos x)$

30) $y = 2 + \text{Arc sin}(x-1)$

31) $y = 4^{2x}$

32) $y = 1 - 2^{-x}$

33) $y = 5 + 10^{x-1}$

34) $f(x) = x^2 - 2x$; $x \in [1,4]$

35) $f(x) = x^4 - 2x^2$

36) $f(x) = \frac{a^x - a^{-x}}{a^x + a^{-x}}$

37) $y = [x] + \sqrt{x - [x]}$

38) $y = x + \sqrt{x^2 + 1}$

39) $y = \log_2(\sqrt{x^3 - 1})$; $x > 1$

40) $y = x^n + [x^n]$; n

41) $y = x + [3x]$ فرد

42) $y = x + [mx]$

43) $y = 2x + [x]$

44) $y = 2x + [3x]$

45) $y = \sqrt{1 + \sqrt{1 - \sqrt{x}}}$

46) $f(x) = (x - [x])^2 + [x]$

48) $f(x) = 2^{\log_5 \sqrt[3]{x-1}}$

47) $f(x) = x + \sqrt{x}$

مثال 49 ثابت کنید تابع با ضابطه $f(x) = \log_e(x + \sqrt{x^2 + 1})$ معکوس پذیر است و معکوس آن را پیدا کنید .

مثالها

مثال 50 هر گاه $f : X \rightarrow Y$ یک تابع پوشا باشد، آنگاه ثابت کنید: $\forall Y_1, Y_2 \subseteq Y : \text{if } f^{-1}(Y_1) = f^{-1}(Y_2) \Rightarrow Y_1 = Y_2$

مثال 51 هر گاه $f : A \rightarrow B$ تابعی پوشا باشد، در صورتی که $Y \subseteq B$ آنگاه ثابت کنید: $f^{-1}(B - Y) = A - f^{-1}(Y)$

مثال اگر تابع f یک به یک باشد، معکوس توابع زیر را بدست آورید.

52) $g(x) = 1 - 2f(3 - 4x)$

53) $g(x) = \frac{2f(\sqrt{x})}{3 - 5f(\sqrt{x})}$

54) $g(x) = \sqrt[3]{\frac{1+f(x)}{1-f(x)}}$

55) $g(x) = 1 - 2f\left(\frac{x}{1-3x}\right)$

مثال 56 اگر g وارون پذیر باشد، وارون تابع با ضابطه $f(x) = 1 - 3g(5x - 2)$ را پیدا کنید.

مثال 57 اگر g تابعی وارون پذیر باشد و $f(x) = g(x^3 + 1) + 2$ باشد:

اولاً $f^{-1}(x)$ را محاسبه کنید.

ثانیاً در صورتی که $g(9) = 4$ باشد مقدار $f^{-1}(6)$ را محاسبه کنید.

مثال 58 g تابعی وارون پذیر باشد، وارون $f(x) = 3 + g(\sqrt{x} + 1)$ را محاسبه کنید، اگر $g^{-1}(2) = 4$ آنگاه $f^{-1}(5)$ را محاسبه کنید.

مثال 59 g وارون پذیر و $f(x) = \sqrt[3]{2 + g^{-1}(x^5)}$. مطلوب است $f^{-1}(2)$ به شرطی که $g^{-1}(32) = 6$ همچنین $f(x)$ را محاسبه کنید.

مثال 60 تابع $f(x) = ax + b ; a \neq 0$ داده شده است، همه مقادیر a, b را که به ازای آنها $f^{-1}(x) = f(x)$ برابری بیابید.

مثال 61 اگر $f(6) = 12$ آن گاه ریشه های معادله $f^{-1}\left(\frac{x}{x+2}\right) = 6$ را محاسبه کنید.

مثال 62 هزینه اجاره دربست یک اتوبوس (برای هر نفر) به وسیله تابع $C(x) = \frac{100 + 5x}{x}$ داده می شود که در آن x تعداد افراد در یک

گروه و $C(x)$ بر حسب هزار تومان است و داریم: $x \in \{1, 2, 3, \dots, 40\}$

$C^{-1}(x)$ را به دست آورید و توضیح دهید که چه چیزی را نشان می دهد؟

مثال‌ها

مثال 63) یک سیلندر به شکل استوانه ای در اختیار داریم که ارتفاع آن برابر قطر قاعده آن است . شعاع قاعده این سیلندر را با نشان می دهیم .

الف) حجم این سیلندر استوانه ای شکل را به عنوان تابعی از x به دست آورید . برای شعاع قاعده 10 متر حجم استوانه چقدر است ؟

ب) $V^{-1}(x)$ را به دست آورید و معنای آن را توصیف کنید.

ج) اگر حجمی برابر 1024π متر مکعب نیاز داشته باشیم ، با استفاده از هر یک از فرمول ها که ساده تر است شعاع را بیابید .

مثال 64) وزن ایده آل W برای مردان (بر حسب کیلوگرم) به عنوان تابعی از قد h (بر حسب سانتی متر) به صورت تقریبی از رابطه

$$W(h) = 0.9h - 88$$

به دست می آید.

مثال 65) درستی یا نادرستی عبارات زیر را بررسی کنید.

الف) یک تابع زوج می تواند وارون پذیر هم باشد .

ب) اگر f روی بازه $[0,5]$ صعودی باشد f^{-1} روی بازه $[f(0), f(5)]$ صعودی است .

ج) اگر g روی بازه $[0,5]$ نزولی باشد ، g^{-1} روی بازه $[g(5), g(0)]$ نزولی است .

د) اگر f, g وارون یکدیگر باشند ، دامنه آن ها با هم برابر است .

مثال 66) در یک تابع خطی که نمودار آن از مبدا مختصات می گذرد ، داریم : $f(3) = 15$ ، رابطه ای ریاضی برای وارون این تابع به دست آورید.